

Πανηγυρικός Εσπερινός Αγίου Ελευθερίου και διδασκαλία στην προς Ρωμαίους Επιστολή

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων

Το απόγευμα της Κυριακής 14 Δεκεμβρίου 2025 ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. Τιμόθεος, χοροστάτησε στην ακολουθία του Εσπερινού, επί τη ιερά μνήμη του αγίου και ενδόξου ιερομάρτυρος Ελευθερίου επισκόπου Ιλλυρικού, στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Καρδίτσης, καθότι πανηγυρίζει το Ιερό Παρεκκλήσιο αυτού επ' ονόματι του Αγίου.

Ακολούθως, πραγματοποίησε το εσπερινό του κήρυγμα, το οποίο πραγματοποιεί

κάθε Κυριακή απόγευμα, με θέμα: «Διδαχή στην προς Ρωμαίους Επιστολή του Αποστόλου Παύλου».

Με αφορμή τη σημερινή Κυριακή και το ευαγγελικό ανάγνωσμα της παραβολής του Ευχαριστιακού Δείπνου, ο Σεβασμιώτατος ανέπτυξε τη διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου από την προς Ρωμαίους Επιστολή, συνδέοντάς την άμεσα με την πνευματική προετοιμασία της Εκκλησίας για τη μεγάλη Δεσποτική εορτή των Χριστουγέννων και τη Γέννηση του Θεανθρώπου Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Τόνισε ότι το Ευαγγέλιο αυτής της Κυριακής μάς εισάγει στην ένσαρκη οικονομία του Θεού και συγχρόνως μας καλεί εσχατολογικά στο δείπνο της Βασιλείας Του. Μέσα σε αυτό το πνεύμα και η εορτή του Αγίου Ελευθερίου λειτουργεί παιδαγωγικά στη συνείδηση του πληρώματος της Εκκλησίας, προετοιμάζοντας τους πιστούς να εορτάσουν πνευματικά τη Γέννηση του Χριστού.

Ο Κύριος, όπως υπογράμμισε, απηύθυνε αρχικά την πρόσκληση σε εκείνους που θεωρούσαν τους εαυτούς τους εκλεκτούς και γνώστες του ζώντος και αληθινού Θεού.

Όταν όμως εκείνοι δεν αποδέχθηκαν την πρόσκληση, έστειλε τους δούλους Του, τον Τίμιο Πρόδρομο, τους προφήτες, τους δικαίους και τους διδασκάλους, για να καλέσουν όλους όσοι βρίσκονταν έξω από τον στενό κύκλο της θρησκευτικής αυτάρκειας. Και όταν διαπιστώθηκε ότι το τραπέζι της Βασιλείας δεν είχε ακόμη γεμίσει, ο Χριστός έστειλε τους ανθρώπους Του να κηρύξουν και στα έθνη, στον ειδωλολατρικό κόσμο, σε εκείνους που δεν γνώριζαν τον αληθινό Θεό, ώστε και αυτοί να γίνουν κλητοί της Βασιλείας Του.

Το ίδιο πνεύμα, επισήμανε ο Σεβασμιώτατος, διατρέχει και ολόκληρη την προς

Ρωμαίους Επιστολή, την οποία η Εκκλησία μελετά και ερμηνεύει. Ο Απόστολος Παύλος, γνωρίζοντας το θέλημα του Θεού και το μυστήριο της σωτηρίας που αποκαλύφθηκε εν Χριστώ, απευθύνεται τόσο στους Ιουδαίους όσο και στους εθνικούς, διδάσκοντας ότι ο τελικός σκοπός του ανθρώπου είναι η σωτηρία με προορισμό τη θέωση.

Δίκαιος με την απόλυτη έννοια του όρου, δηλαδή πανάγαθος και αναμάρτητος, είναι μόνο ένας, ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός. Αυτός ο μόνος δίκαιος θέλησε να δικαιώσει όλους τους ενόχους, αρκεί να δείξουν πίστη στο πρόσωπό Του. Ο Απόστολος Παύλος το διατυπώνει με σαφήνεια, παρουσιάζοντας τον Χριστό ως «δίκαιον και δικαιούντα τον εκ πίστεως Ιησού».

Στο σημείο αυτό ο Σεβασμιώτατος ανέλυσε το καίριο ερώτημα του Παύλου περί καυχήσεως και νόμου. Οι Ιουδαίοι καλλιεργούσαν την αίσθηση προνομίου λόγω του Μωσαϊκού νόμου. Ο Παύλος, όμως, απαντά με μία λέξη, κοφτή και απόλυτη, «εξεκλείσθη». Ο νόμος, που κάποτε είχε τη θέση του στη ζωή του Ιουδαίου, πλέον αποκλείστηκε, όχι επειδή ήταν κακός, αλλά επειδή ο ρόλος του ολοκληρώθηκε με την έλευση του Χριστού. Όπως σημειώνει ο ιερός Χρυσόστομος, αν ο νόμος ήταν καλός για τους Ιουδαίους, η μετάνοια είναι απείρως ανώτερη για τους Χριστιανούς. Και ενώ η μετάνοια είναι απολύτως αναγκαία σε αυτή τη ζωή, στην άλλη ζωή δεν θα έχει πλέον θέση, όπως ακριβώς και ο νόμος της Παλαιάς Διαθήκης δεν έχει πλέον λειτουργικό ρόλο μέσα στην Εκκλησία.

Ο Παύλος διακρίνει καθαρά τον νόμο των έργων από τον νόμο της πίστεως. Ο πρώτος δεν σώζει, διότι στηρίζεται σε έργα εξωτερικά, επιφανειακά και συχνά επιδεικτικά, τα οποία ο άνθρωπος τα αντιμετωπίζει ως αυτονομημένα μέσα σωτηρίας. Υπάρχουν βεβαίως και στη χριστιανική ζωή έργα, όπως η νηστεία, η προσευχή, η ελεημοσύνη και η τιμή προς τους γονείς, τα οποία είναι αναγκαία για τη σωτηρία, όμως αυτά δεν είναι αυτοσκοπός. Πηγάζουν από την πίστη. Δεν τα πράττουμε για να αποδείξουμε ότι πιστεύουμε, αλλά τα πράττουμε επειδή πιστεύουμε. Τα έργα μόνα τους, εγωκεντρικά και αποκομμένα από την πίστη, δεν σώζουν. Τα έργα ως καρπός και ένδειξη της πίστεως είναι αναγκαία για τη σωτηρία. Επιπλέον, τα έργα του ανθρώπου, είτε Ιουδαίου είτε Χριστιανού, παραμένουν ατελή, όμως στον Χριστιανό αξιοποιούνται και αγιάζονται διά της θυσίας του Χριστού, γίνονται έργα χριστοκεντρικά, από τον Χριστό και για τον Χριστό.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, υπογράμμισε, δεν ακολουθεί ούτε τον Παπισμό, που υπερτονίζει τα έργα και οδηγεί σε έναν νέο Ιουδαϊσμό, ούτε τον Προτεσταντισμό, που παρερμηνεύει τον Παύλο και υπερτονίζει την πίστη περιφρονώντας τα έργα της αγάπης. Η πίστη στην ορθόδοξη παράδοση δεν είναι στείρα, αλλά πολύτεκνη μητέρα αγίων αρετών. Χωρίς ρίζα το δέντρο δεν καρποφορεί, και χωρίς τον Ιησού Χριστό δεν γεννιέται ο γλυκός καρπός της σωτηρίας. Όλοι όσοι βρίσκονται στον κήπο της πίστεως, μέσα στην Εκκλησία, ποτίζονται από τη χάρη του Θεού και, άλλος λιγότερο άλλος περισσότερο, φέρουν καρπούς. Γι' αυτό και ο Θεός καλεί όλους στη σωτηρία, διότι είναι Θεός όχι μόνο των Ιουδαίων αλλά και των εθνικών, Θεός όλων ανεξαιρέτως.

Ο Απόστολος Παύλος επιμένει ότι ένας είναι ο Θεός και ένας ο τρόπος της σωτηρίας. Δεν σώζεται η περιτομή ούτε η ακροβυστία, αλλά ο άνθρωπος. Και για τους δύο σταυρώθηκε ο Χριστός, όχι μόνο για να τους σώσει, αλλά και για να τους συμφιλιώσει, ώστε να γίνουν ένα εν Χριστώ.

Απαντώντας στην ένσταση ότι η πίστη καταργεί τον νόμο, ο Παύλος ξεκαθαρίζει, «μη γένοιτο». Ο νόμος δεν καταργείται, αλλά στηρίζεται στη σωστή του

διάσταση. Ο Σεβασμιώτατος χρησιμοποίησε την εικόνα της παράγκας στο εργοτάξιο μιας οικοδομής. Η παράγκα είναι αναγκαία όσο χτίζεται το κτίριο, για να φυλάσσονται τα εργαλεία και να καταστρώνονται τα σχέδια. Όταν όμως η οικοδομή ολοκληρωθεί, η παράγκα δεν έχει πλέον λόγο ύπαρξης. Έτσι και ο νόμος υπήρξε αναγκαίος μέχρι να ολοκληρωθεί το έργο της σωτηρίας και να οικοδομηθεί η Εκκλησία. Ο ίδιος ο Χριστός τήρησε τον νόμο και δήλωσε ότι δεν ήλθε να τον καταργήσει αλλά να τον πληρώσει.

Η Παλαιά Διαθήκη, εξήγησε, περιέχει προφητείες, θαύματα και επαγγελίες που βρήκαν την εκπλήρωσή τους στο πρόσωπο του Χριστού και επικυρώθηκαν στην Καινή Διαθήκη. Γι' αυτό και η Εκκλησία δέχεται ως Αγία Γραφή τόσο την Παλαιά όσο και την Καινή Διαθήκη. Τα στοιχεία της Παλαιάς Διαθήκης διακρίνονται σε καταργητέα, όπως τα τελετουργικά και οι τύποι, σε διατηρητέα, όπως οι προφητείες και οι ψαλμοί, και σε συμπληρωτέα, όπως ο ηθικός νόμος των Δέκα Εντολών, που τελειοποιήθηκε από τον Χριστό.

Στη συνέχεια ο Σεβασμιώτατος στάθηκε εκτενώς στο πρόσωπο του Αβραάμ, τον οποίο ο Παύλος προβάλλει ως κλασικό παράδειγμα δικαίωσης διά της πίστεως. Ο

Αβραάμ είχε έργα και αρετές, όμως εκείνο που του χάρισε τη μεγάλη ευλογία του Θεού δεν ήταν κυρίως τα έργα του, αλλά η μοναδική και θαυμαστή πίστη του. Πίστεψε όταν κλήθηκε να εγκαταλείψει την πατρίδα του, όταν του υποσχέθηκε ο Θεός αμέτρητους απογόνους παρά την ανθρώπινη αδυναμία και όταν του ζητήθηκε να θυσιάσει τον μονάκριβο γιο του Ισαάκ. Γι' αυτό και η Γραφή μαρτυρεί, «ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην».

Η δικαίωση, τόνισε, δεν είναι μισθός έργων, διότι τότε θα αποτελούσε οφειλή του Θεού προς τον άνθρωπο. Είναι καθαρή δωρεά της χάριτος. Αν η σωτηρία δινόταν ως μισθός, δεν θα ήταν καθολική, ούτε θα μπορούσαν όλοι να σωθούν. Τώρα όμως, μετά Χριστόν, δίνεται σε όλους η δυνατότητα της σωτηρίας. Ο άνθρωπος δεν δικαιώνεται επειδή εργάστηκε επαρκώς το αγαθό, αλλά επειδή πιστεύει στον Θεό που δικαιώνει ακόμη και τον ασεβή, εφόσον μετανοήσει και στραφεί με πίστη προς Αυτόν.

Ο Απόστολος Παύλος παρουσιάζει και την κλιμάκωση της θείας ανταμοιβής, από τον μισθό των πρόσκαιρων ευλογιών, στη δικαίωση και την άφεση των αμαρτιών, και τέλος στη μακαριότητα της αιώνιας ζωής. Η μακαριότητα, η απόλυτη ευτυχία και η ζωή του Θεού, προσφέρεται σε όσους αξιώθηκαν τη δικαίωση διά της πίστεως, όπως μαρτυρεί και ο λόγος του Δαβίδ, «Μακάριοι ὧν ἠφέθησαν αἱ ἁνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι».

Ολοκληρώνοντας, ο Σεβασμιώτατος κάλεσε τους πιστούς να μη χάσουν την ευκαιρία της χάριτος όσο διαρκεί ο χρόνος της ζωής. Ο Θεός της αγάπης είναι έτοιμος να σκεπάσει, να εξαφανίσει και να σβήσει τις αμαρτίες μας, αρκεί να τις ομολογήσουμε με πίστη, μετάνοια και ειλικρινή εξομολόγηση. Κάλεσε όλους να προστρέξουν στη ζωή της Εκκλησίας, ώστε να επιτύχουν τον ανείπωτο μακαρισμό της άφεσης των αμαρτιών και της κοινωνίας με τον Θεό.

